O. M. B. P. és a rokkantbiztosítás.

Írta: *dr. Jakobi Kálmán*
a „Kolozsvári Kerületi Munkásbiztosító Pénztár”
igazgatója.

A Kerületi Munkásbiztosító Pénztárak, ha hivatásukat szociálpolitikai megértéssel akarják betölteni, az Országos pénztár által, az 1907. évi XIX. t.-c. szerint nyújtandó segélyeket kötelesek a legliberálisabb törvénymagyarázat szerint kiszolgáltatni. Ha ez az elvi nézpont helyes – az ellenkezőjét pedig aligha fogja valaki vitatni – akkor helyes az a (megállapítás is, hogy pusztán ez elvnek a gyakorlati életbe való átültetésével és a törvénysértés szándékának legteljesebb kizárásával *ellátják az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár nevében a rokkantbiztosítás teendőit is.* Ellátják pedig különösen és elsősorban azokban a rokkantsági esetekben, amelyek gyógyithatlan, vagy huzamosab ideig, esetleg évekig eltartó betegségekből erednek, illetve ezekkel kapcsolatosak.

A tétel ilyen megállapítása, illetve ilyen néven való megjelölése talán újszerű lehet a gyakorlat emberei előtt, de nem új az a tényleges állapot, melyei ez a megállapítás, illetve megjelölés minden tekintetben fed. A pénztárak előtt t. i. egyáltalán nem ismeretlenek azok az úgynevezett „évelő” betegek, akik – csekély megszakításokkal – éveken át élvezik a törvény 50. §-ának 1-4. pontjában írt segélyeket akkor, amikor a törvény ugyanazon szakasza 20 heti maximumban állapítja meg e segélyek felső időbeli határát. Az ilyen, éveken át való betegellátást, mely nyilván a rokkantbiztosítás teendői körébe esik, mindnyájan jól ismerjük. Ismerjük, de nem szívesen beszélünk róla. Csaknem féltett titokként őrizzük, mintha attól kellene tartanunk, hogy a titok fölfedésével esetleg elzárjuk a munkásbiztosítás gondoskodásától azokat, akik – az adott helyzetben – leginkább rászorulnak a szociális ellátásra és leginkább veszik igénybe a pénztárak segélyeit. Pedig, ha kissé közelebbről vizsgáljuk meg a dolgot, nem tudom, hogy ugyanazt a célt, amelyet a „nem beszélés”-sel kívánunk szolgálni, nem szolgáljuk e hathatósabban és eredményesebben azzal,

hogy igenis szóvá tesszük a – német szempontból – kissé talán kényesnek látszó kérdést.

A rokkantbiztosítás teendőit ilyenképen az 1907. évi XIX. t.-c. 64. §-ának olyan értelmezésével látják el az Országos Pénztár helyi; szervei, amely értelmezés a pénztáraktól méltán és joggal megkívánt liberális törvénymagyarázat határait talán túl is lépi. Túllépi pedig e határt nem annyira a pénztárak, mint az igénylők törvénymagyarázata. Az idézett törvényszakasz szerint, oly tagok, kik a törvény, illetve alapszabályszerű segélyt teljesen igénybe vették, ugyanabból a betegségből kifolyólag újabb segélyezésre csak akkor tarthatnak igényt, ha a segélyezés lejárta után legalább nyolc hétig munkában állottak, illetve keresetképesek voltak, s ez idő alatt az országos munkásbetegsegélyző és balesetbiztosító pénztárnak tagjai voltak. A törvényhozó nyilván a rokkantellátás eseteinek kizárását intencionálta e rendelkezéssel, s épen az ellenkezőjét érte el. A rendszerint gyógyíthatlan, vagy mindegyre megújuló és huzamosabb időn át tartó betegségek következtében keresetképtelenné vált, biztosított pénztári tagok számára – akik különben is rendszerint kitűnő ismerői a törvény és alapszabályok azon rendelkezéseinek, amelyek a segélyezési igényeket tárgyazzák – nem jelenthet valami különös nehézséget annak a módnak megtalálása, melylyel a törvény most irt rendelkezését megkerülve, esetleg többször egymásután újabb és újabb busz heti segélyezésre vegyék igénybe a pénztárakat. Nem nehéz az ilyen mód megtalálása különösen akkor, amikor jóformán maga a törvény mutat arra rá. A húsz hét leteltével ugyanis azonnal következik a törvény által megkívánt nyolc hét és illetve következik a – pénztárak életében ugyancsak: nem ismeretlen – szívességi bejelentés ideje. A törvény rendelkezésének azt a kritériumát, hogy az igénylő *nyolc hétig tényleg munkában állott,* illetve *keresetképes volt-e,* a pénztárnak alig áll módjában ellenőrizni. Marad tehát csupán az a föltétel, hogy az illető *e nyolc héten át az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító pénztár tagja volt.* Ezt a föltételt az úgynevezett szívességi bejelentés látja el. A nyolc hét elteltével megnyílik ekként az újabb húsz hétre szóló segélyezési igény. És ez megismétlődhetik megszámlálhatlanszor. Némelyek – az idézett törvényszakasz második bekezdésére gondolva – a segélyezés 18-19 hetétől kezdődően nem veszik igénybe a pénztárt, s így már az ötödik héten módjukban van az újabb segélyezést megkezdeni. Arra, hogy a 64. §. 2. bekezdése, amikor *„visszaesés”*-ről beszél, tehát a beteg *felgyógyulását* is feltétlenül állítja be az újabb segélyezés igény élhetésének, a pénztárak nem igen figyelnek, mint ahogy erre módjuk is alig van. A gyógyulás vagy a keresetképesség visszatérésének lehetőségét t. i. aligha tagadná meg a pénztári orvos olyan időre, amely időben az igénylőt egyáltalán nem is látta. Épen így csak a legritkább esetben igazolhatná utólag a pénztári orvos azt is, hogy a 64. §. első bekezdésében említett nyolc hét alatt nem volt keresetképes az újabb segélyezést igénylő pénztári tag. Ám ilyenképpen, akár a lehetőség, akár az akarás utján az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár, az 1907. évi XIX. t.-c. alapján tényleg ellátja azokat a teendőket is, melyek a rokkantbiztosítás körébe esnek.

Semmiképen sem szeretném, ha e sorok tendenciájaként bárki is azt tekintené, mintha a segélyezésre különösképpen rászorult, gyógyíthatlan, vagy hosszantartó betegségekben sínylődő biztosított tagokkal szemben a jövendőben az eddigitől eltérő, más megszorító eljárást sürgetnék. Panaszos megállapítása sem akar lenni e közlemény annak, hogy betegsegélyezés cirnén, a betegsegélyezés terheinek viselői által a rokkantbiztosítás feladatainak jórésze ily módon csaknem észrevétlenül elláttatik, bárha ez az észrevétlenség nem túlságosan kívánatos abból a szempontból, mely a rokkantbiztosítás intézményesítését elodázhatlan sürgős teendőnek hirdeti. Sőt még annak a kérdésnek a föltevését sem óhajtom, hogy vajjon a rokkantbiztosítás megteremtésének eredményesebb sürgetése szempontjából nem volna-e célirányosabb, a most említettem gyakorlatnak, a pénztárak köréből való teljes kizárása? Ilyen cél aligha fogja hevíteni azokat, akiknek szociálpolitikai belátása ép olyan energikusan sürgeti a biztosítás körének kiterjesztését, mint amilyen szívesen megragad minden alkalmat arra, hogy a munkásbiztosítás nyújtotta segélyek köre – ha *lehet* a törvény keretén *belül,* ha nem, törvényrevízió útján – minél inkább tágíttassék, szélesíttessék. És én a magyarországi munkásbiztosítás hivatásos megmunkálóinak mindenikéről szívesen tételezem fel az ilyen gondolkozást.

Egy azonban mégis meggondolandó volna. Az t. i. hogy vájjon nem kellene-e az észrevétlenség fátyolát föllebbenteni az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár által teljesített rokkant ellátásról, ha erre olyan mód is rendelkezésünkre kínálkozik, amely jogsérelmet senkivel szemben sem képez.

Az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár évenként megkapja helyi szerveitől a kiszolgáltatott pénzbeli segélyekről szóló statisztikai lapokat. Ha e lapok közül néhány évre visszamenően öszevetik a fentebb elmondott értelemben azokat, melyek a 18-20 heti segélyekről szólanak: nagy súlyú, komoly és le nem tagadható számbeli adatokkal igazoltatnék mindaz, amire fentebb rámutattam; tehát az, hogy miként szolgáltatja ki a rokkantbiztosítás körébe eső segélyek hatalmas summáit évenként az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár az 1907 évi XIX. t.-c. alapján.

A nem minden érdekesség nélkül való statisztikai kimutatás alighanem igen fontos és pénzügyi szempontokból sem megvetendő okfejtést fog kezére juttatni annak az érdekeltségnek, mely a rokkantbiztosítás intézményesítését – legalább a betegsegélyezés tehermentesítése szempontjából – eleddig nem sürgette.